

במסע שלנו לפולין היו מאה ושלושים מסעות פרטיים, שונים זה מזה. מאה ושמונה עשר מהם של תלמידים ושניים עשר של הצוות המלווה – המורים, המדריכות, נדב מהצוות הרפואי, ויצחק- איש העדות שלנו.

אבל באולם הערב יושב גם מסע משותף אחד, מסע שיחבר בינינו לעד. כזה שרק אנחנו שותפים לו ולסודותיו. ארזנו מזוודות עם לא מעט שאלות. לא בטוח שחזרנו עם פחות.

לא פעם שואלים אותנו בחזרנו מפולין "איך היה?"

לשאלה הקצרה הזו אין תשובה קצרה ופשוטה. התשובה מורכבת מכלל החוויות, התמונות, המראות והרגשות שליוו אותנו במסע. הערב ננסה להביא חלק מן התשובה, דרך מחשבות שכתבו התלמידים והמורים, ודרך עדשת המצלמה שהלכה אחרינו שבעה ימים תמימים – מירושלים, לאדמת פולין הרחבה ובחזרה.

בטרם נתחיל, אני רוצה לנצל את הבמה להודות שוב למדריכות ולמדריך שלנו – נעמי, אתי וערן, שבלעדיהם לא היה המסע מה שהיה. הצלחתם להחיות את כל הסיפורים האישיים עד שנדמה היה שאנחנו רואים את פסח קפיצה בטיקוצ'ין ואת הלינה בירנבאום במיטתה במידנק, פרטתם את המושג הבלתי נתפס של שואה לתמונות אישיות נוגעות ללב, כל זאת באיכפתיות, הבנה, ותחושת שליחות. תודה לנדב המקסים, שדאג לחולים ונתן יד בכל דבר שבכלל לא היה בהגדרת תפקידו..לא מובן מאליו.

תודה ענקית ליצחק, איש העדות, שבמרצו וכושרו גרם לנו לפקפק בגילנו שלנו. תוכלו לבטח להבחין בזה בסרט ובדברים שכתבו לו תלמידים.

ותודה אחרונה ומיוחדת לצוות המורות המדהימות שהיו איתי – רונה, מרב, לילך, אליי טלי ושרה. הייתן לי לעזר ומשענת. היינו צוות לעניין. אני אוהבת אתכן.

זה מסע של משמעות, המשמעות שאנחנו נותנים לכל המראות,
הקולות, הצלילים (שרוב הזמן, צריק לדמיין...)

לצורך ביצור לופחובה ולדמיין את אלפי יהודי טיקוצ'ין מובלים
בהכנעה אל בורות הירי,

להביט על האבנים בטרבל'ינקה הירוקה והריקה ולדמיין את אלפי
הקהילות הקבורות מתחת למחיה השותקת,

לזכור על מסיבת הברזל בהירקנאו ולדמיין את מליוני היהודים שצד
לפני רצח קט צוד לאמו כוס תה בביתם בהולנד, יוון או הונגריה,
וצכשו הם פושטים את בדיהם, גוללים את שרמם וצוצדים אל מותם,

לצבור מתחת לשער הברזל באושוויץ עציו מתנוססות המילים
המפורסמות "הצבודה משחררת" ולדמיין לצדו את תזמורת המחנה
מנצנת צלילים צורמים השולחים את היהודים אל קיציט,

לצעות את כל אלה, ולדעת שחייבת להיות לזה משמעות. לדעת שאם
אין אנו למדים מן ההיסטוריה, אין כמעט טעם ללמוד אותה. לדעת
את הנורא מכל - שאת כל הלווצות האלה צשו אנשים רזילים, אנשים
סקמו בבוקר, נתנו נשיקה לאישה ולילדים שלהם, נסצו לצבודה, צייתו
לפקודות מבלי להניד צ'יצ'ץ ולשאול שאלות נוקבות על מהות הצטייה
שלהם, הביאו חלה או ביצים בדרך הביתה, כשהם משאירים את כל
הרשע בין כותלי המחנות כאילו הוא לא קייט.

ואת המשמעות של הידע הזה כל אחד מאיתנו נותן לצמנו, מתוך
הבנתו, מתוך תפיסת צולמו מתוך הצרכים והאמונות שלו.

אני מאמינה שמסע כזה ארמ לנו להיות רזישים יותר, כאלה שאינם
צומדים מן הצד, אלא נוקטים צמדה ברורה וצרכית, פוצלים למצן
צולט טוב יותר בשבילנו, בשביל אחרים, בשביל צתידי ילדנו.

וצוד מיילה חשובה - המסע הזה אל נכבי הרשע הצולמי, חשוב לזכור
שהיו גם אנשים טובים באמצע הדרך, כאלה שבחרו לא לצמוד מן הצד
וללהתצולט, כאלה שצזרו, החביאו, האכילו. חסידי אומות הצולט הם
ההוכחה שיש לצולט הזה תקווה ותקנה.

המסע לפולין מחזיר אותנו הביתה שונים מצט ממה שיצאנו אליו.
וצאים אליו צט הרבה שאלות, ובדרך כלל הוא מחזיר אותנו הביתה
צט הרבה יותר שאלות (לפחות אותי...). שאלות שלא תמיד יש צליהן

תשובות, אבל שאלות שזכורות לנו לצד את אשיותנו, את ההחלטות
שלו, את הערכים שלו ואת הפעולות שנבחר לעשות: לצד במדינת
ישראל, לעסוק בחינוך, ולעשות כל יום משהו טוב... אחד... קטן...

חזרו הביתה, למדינה שלו, למשפחות שלו, לחברים שלו, ולעמית
שמיד נראה קצת אחרת אחרי המסע לפולין...

עושי הריס

רכזת שכבת יב